

Myndighetsgemensam målbild för den Europeiska försvarsfonden (EDF)

Inledning

Den säkerhetspolitiska situationen i vårt närområde har successivt försämrats. Försvarsmakten är därför sedan en tid under kraftig förmågetillväxt, vilket innebär ett ökat behov av bland annat försvarsmateriel. Myndigheterna – Försvarsmakten, Försvarets materielverk (FMV) och Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) – ser därför ett ökat behov av internationellt samarbete för forskning, utveckling och anskaffning inom försvarsmaterielområdet. Den Europeiska försvarsfonden (EDF) utgör i detta hänseende ett viktigt verktyg som bör övervägas vid forskning, utveckling och i förlängningen anskaffning, där internationellt samarbete bedöms vara lämpligt. EDF kan också bidra till att skapa strategisk samverkan och interoperabilitet med andra medlemsstater (MS) och EDF:s associerade länder¹, samt utveckla hållbara försörjningslösningar över tid. Detta aktualiseras även i den av MS antagna strategiska kompassen.²

Syftet med detta dokument är att beskriva myndigheternas målbild och genomförande av EDF-verksamhet, utifrån befintlig styrning och inriktning från regeringen.

Bakgrund

Europeiska unionen (EU) inrättade EDF 2021 med målet att främja konkurrenskraften, effektiviteten och innovationsförmågan inom den europeiska försvarstekniska och försvarsindustriella basen i hela unionen. Genom att stödja gemensamma aktiviteter och gränsöverskridande samarbete mellan rättsliga enheter i hela unionen³ stärks unionens strategiska oberoende och dess handlingsfrihet. Två specifika mål är utpekade för EDF:

- a) Stödja forskningssamverkan som avsevärt skulle kunna stärka framtida förmågor i hela unionen; samt
- b) Stödja utvecklingssamverkan av försvarsprodukter och teknik.

EDF avser bidra till ett ökat samarbete mellan MS och associerade länder bl.a. genom att utförare, d.v.s. projektdeltagare såsom företag, universitet, högskolor, institut och myndigheter, deltar i EDF-projekt.

¹ Enda associerade land för EDF är för närvarande Norge.

² Europeiska unionens råd, En strategisk kompass för säkerhet och försvar – För ett EU som skyddar sina medborgare, värden och intressen och bidrar till internationell fred och säkerhet, 7371/22, 2022-03-21.

³ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/697 av den 29 april 2021 om inrättande av Europeiska försvarsfonden och om upphävande av förordning (EU) 2018/1092.

EDF omfattar 7,95 miljarder euro under tidsperioden 2021-2027 och är en del av EU:s fleråriga budgetram, vilken finansieras av MS medlemsavgifter samt avgifter från associerade länder. Sverige bidrar genom medlemsavgiften till EU med ca 390 miljoner kronor per år till fondens budget.

EDF är en del av ett större sammanhang och kopplad till övriga processer och aktiviteter för att utveckla den inre marknaden och den gemensamma säkerhets- och försvarspolitikerna inom ramen för det försvarsrelaterade EU-samarbetet, till exempel det permanenta strukturerade samarbetet (Pesco).

Utförare i projekt som beviljas bidrag inom ramen för EDF:s utvecklingsfönster, och som stödjer utvecklingen av Försvarmaktens operativa förmåga på kort eller lång sikt, kan erhålla statlig medfinansiering.⁴ Det faktum att utförarna får bidrag från EU-budgeten kan därmed leda till minskade kostnader och/eller ökad förmåga för Försvarmakten. Det finns också möjligheter för att utförare kan egensatsa dylika medel, eller erhålla medfinansiering från andra statliga aktörer utöver Försvarmakten.

Regeringens inriktning och styrning

Regeringen har konstaterat att EDF utifrån sitt syfte kompletterar nationell forskning, teknik- och materielutveckling inom integritetskritiska områden.⁵ EDF bör enligt regeringen användas aktivt som ett instrument för att bygga kunskap inom områden som kan medföra en breddad ansats för de integritetskritiska områdena, ge större trygghet i försörjningsmöjligheterna för strategiska kompetenser, ge tillgång till forskning som i sig inte är integritetskritisk men som är av vikt för Sverige, fungera som ett instrument för att främja övergången mellan forskning och utveckling genom gemensamma demonstratorer eller utgöra en brygga mellan forskning och utveckling och materieförsörjning.

Regeringens målsättning är ett brett och aktivt svenskt deltagande från såväl näringsliv som forskningsaktörer i EDF. EDF ska vara en integrerad del i den svenska materieförsörjningen.⁶ Statlig medfinansiering bör utgå till projekt som främjar utvecklingen av Försvarmaktens operativa förmåga på både kort och lång sikt.

Försvarmakten, FMV och FOI har av regeringen fått separata uppdrag att arbeta med EDF.⁷ Arbetet ska ske i samverkan och innefattar att bistå Regeringskansliet (Försvarsdepartementet), löpande identifiera möjliga områden för kommande

⁴ Förslag till medfinansieringsmekanism EDF, FM 2019-26031:9, 2020-05-29.

⁵ Proposition 2020/21:30 Totalförsvaret 2021–2025, s. 121.

⁶ Proposition 2021/22:1 Budgetpropositionen för 2022.

⁷ Regleringsbrev för budgetåret 2022 avseende Försvarmakten, Fö2022/00125 (delvis) m.fl., 2022-04-13; Regleringsbrev för budgetåret 2022 avseende Försvarets materielverk Fö2022/00125 (delvis) m.fl., 2022-04-13.; Regleringsbrev för budgetåret 2022 avseende Totalförsvarets forskningsinstitut, Fö2021/00080 m.fl., 2021-12-16.

projektförslag för EDF:s innevarande programperiod, identifiera vilka förslag som bör förordas respektive år, samt att identifiera möjliga svenska projektbidrag.

Regeringen har gett FMV i uppdrag att förbereda etablerandet av ett nationellt koordineringskontor för EDF (EDF-kontoret) samt att fortsätta utveckla arbetet med detta.⁸ Vidare ska FMV enligt sin myndighetsinstruktion samordna och genomföra förhandlingar mellan stödberättigade aktörer, berörda myndigheter och MS i EU i frågor som rör EDF.⁹

Målbild

Myndigheterna ska, i samverkan och i enlighet med regeringsuppdrag, verka för:

- Att EDF används för att stödja Försvarets materielverks planerade förmågeutveckling, både för att utveckla materielssystem och för att generera kunskap.
- Att EDF blir till en integrerad del av den svenska materieförsörjningen och att samarbete med andra MS och associerade länder samt extra medel från EU-budgeten därigenom bidrar till högre effekt och/eller lägre kostnader för svenska staten.
- Ett brett och aktivt deltagande från svenska utförare.
- Att EDF bidrar till strategisk samverkan, försörjningstrygghet och interoperabilitet med andra MS och associerade länder, företrädesvis strategiska partners utifrån Försvarets materielverks strategiska inriktning (FMSI).

Genom deltagandet inom ramen för EDF skapas förutsättningar för:

- Stärkt utveckling och tillgång till strategisk kompetens och teknologi, i termer av stärkt nationell försvarsforskning, teknik- och kunskapsutveckling, som bidrar till utvecklingen av den svenska försvarstekniska basen.
- Stärkt nationell materielutvecklings- och produktionsförmåga, i termer av en stark, konkurrenskraftig och innovativ svensk försvarsindustriell bas, som bidrar till en effektiv försvarsmaterielutveckling, försörjningstrygghet och marknadstillträde för svenska utförare.

⁸ Uppdrag till Försvarets materielverk att förbereda ett nationellt koordineringskontor för den Europeiska försvarsfonden, Fö2019/00668/MFU, 2019-06-05.

⁹ Förordning (2007:854) med instruktion för Försvarets materielverk, paragraf 3 c, Förordning (2020:1234)

Genomförande

Myndigheterna ska i samverkan identifiera lämpliga områden samt utvecklings- och forskningsprojekt för EDF genom att löpande genomföra analyser på kort- och lång sikt, samt i samverkan med utförare identifiera inom vilka områden dessa och deras kompetenser är särskilt viktiga för Försvarmaktens förmågeutveckling.

Försvarmaktens inriktning för deltagande i EDF ger en övergripande målbild för det svenska deltagandet ur Försvarmaktens perspektiv.¹⁰ Inriktningen ger också en metod för att identifiera projektområden inom vilka Försvarmakten, efter analys, kan ha intresse av att medverka till liksom en beskrivning av hur förutsättningarna för fortsatt svenskt deltagande i arbetet med kommissionen och mellan MS och associerade länder ska inriktas på myndighetsnivå. FMV och FOI bidrar i detta arbete.

För att uppnå den gemensamma målbilden ska myndigheterna gemensamt sträva efter att EDF:s arbetsprogram i så stor utsträckning som möjligt resulterar i projekt som främjar utvecklingen av Försvarmaktens operativa förmåga på kort eller lång sikt. Detta genom att påverka fleråriga EDF-perspektiv och utlysningar så att projektförslag återspeglar svenska behov. Myndigheterna ska aktivt och i samverkan med Regeringskansliet (Försvarsdepartementet) söka samverkan med lämpliga samarbetsländer och kommissionen inom för Sverige prioriterade områden.

Det myndighetsgemensamma arbetet med EDF koordineras av FMV genom EDF-kontoret som därutöver koordinerar förfrågningar från andra MS och utförare samt har en fortlöpande dialog med relevanta branschorganisationer och andra aktörer. FMV deltar också i förberedelser av EDF-projekt som bedöms aktuella för stöd, samt förhandlar och ingår överenskommelser inom ramen för EDF-projekt.

Statlig medfinansiering av projektbidrag för utveckling ska i första hand ske inom ramen för beslutad investerings- och materielplan och i andra hand som icke objektbunden materielutveckling.

Myndigheterna ska prioritera sådant deltagande i forskning som sker inom ramen för Försvarmaktens FoU-verksamhet och inriktas av Försvarmaktens inriktning för FoU¹¹, Försvarmaktens plan för forsknings- och teknikutveckling¹² eller CBRN-inriktningen¹³.

¹⁰ Komplettering till Försvarmaktens strategiska inriktning (FMSI) avseende deltagande i den Europeiska försvarsfonden 2021-27, FM2022-14865:1.

¹¹ Inriktning av Försvarmaktens forskning och utveckling 2022-2025 (IFoU 22), FM2020-19522:1, 2021-02-24.

¹² Försvarmaktens FoT-plan 2023-2025, FM2022-8563:1, 2022-05-06

¹³ Inriktning av CBRN-forskning 2021-2025, FOI-2020-247:2.

Myndigheterna ska i det gemensamma arbetet verka för ett samlat och ensat agerande inom det försvarsrelaterade EU-samarbetet, där EDF ses som en del av ett större sammanhang.

Myndigheterna ska löpande och i samverkan följa upp, analysera och utvärdera EDF:s nytta för Sverige med avseende på de myndighetsgemensamma målen i syfte att utveckla verksamheten.